Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19492

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i (BIS/BAS), Jeffrey Gray'in **Peki?tirme Duyarl?l??? Teorisi** (RST) çerçevesinde geli?tirilmi?, bireylerin cezaya ve ödüle kar?? gösterdikleri duyarl?l?ktaki bireysel farkl?l?klar? ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? Simge ?i?man (2012) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Çal??ma, ölçe?in Türk kültüründeki **geçerlik** ve **güvenirlik** özelliklerini inceleyerek, psikolojik ara?t?rmalarda kullan?labilecek bilimsel bir zemin olu?turmay? hedeflemi?tir. Ölçek, özellikle anksiyete, dürtüsellik ve motivasyonel süreçlerle yak?ndan ili?kili olan iki temel nöropsikolojik sistemi (BIS ve BAS) de?erlendirir.

Anahtar Kelimeler

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi, Davran??sal Aktivasyon Sistemi, BIS/BAS, Peki?tirme Duyarl?l??? Teorisi, Motivasyon, Anksiyete, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri, Uyarlama.

Yazarlar

Simge ?i?man (Uyarlama Çal??mas?)

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin çevrelerindeki potansiyel tehlikelere (cezaya) kar?? gösterdi?i hassasiyeti temsil eden **Davran??sal ?nhibisyon Sistemi** (BIS) aktivitesini ve potansiyel ödüllere kar?? gösterdi?i hassasiyeti temsil eden **Davran??sal Aktivasyon Sistemi** (BAS) aktivitesini nicel olarak ölçmektir. Bu iki sistemin göreceli gücü, bireyin duygusal tepkilerini, ö?renme stillerini ve ki?ilik özelliklerini aç?klamada kritik rol oynar.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac?, uluslararas? alanda yayg?n olarak kullan?lan bu ölçe?i, Türk kültürüne özgü dilsel ve psikometrik standartlara uygun hale getirerek, Türkiye'deki akademik çal??malara kazand?rmakt?r. Bu sayede, ki?ilik ve motivasyon ara?t?rmalar?nda uluslararas? kar??la?t?rmal? çal??malar?n yap?labilmesi mümkün k?l?nm??t?r.

Yap?

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i, Jeffrey Gray'in geli?tirdi?i Peki?tirme Duyarl?l??? Teorisi'ne (RST) dayanmaktad?r. Bu teoriye göre, motivasyonel ve duygusal süreçler iki ana nörobiyolojik sistem taraf?ndan yönetilir:

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi (BIS): Cezaland?r?c? uyaranlara, yeni durumlara ve ödülün yoklu?una kar?? duyarl?d?r. Yüksek BIS puan?, bireyin **anksiyete** ve kaç?nma davran??lar?na

ARABPSYCHOLOGY.COM

daha yatk?n oldu?unu gösterir. Bu sistem, tehlike alg?land???nda davran??? durdurma (inhibe etme) i?levi görür.

Davran??sal Aktivasyon Sistemi (BAS): Ödüllendirici uyaranlara, ödül beklentisine ve ceza d???ndaki hedeflere ula?maya kar?? duyarl?d?r. Yüksek BAS puan?, bireyin **dürtüsellik**, yakla?ma ve ödül arama davran??lar?na daha yatk?n oldu?unu gösterir. BAS, genellikle üç alt boyutta incelenir: Ödül Tepkisi (Reward Responsiveness), E?lence Aray??? (Fun Seeking) ve Güdülenme (Drive).

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? (?i?man, 2012), ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemeyi amaçlam??t?r. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulan?p do?rulanmad???, genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak test edilmi?tir. Geçerlik çal??malar?, ölçek maddelerinin teorik olarak ölçmesi beklenen yap?lar? ne derece do?ru ölçtü?ünü göstermeyi hedefler.

Yap? geçerli?inin yan? s?ra, ölçe?in di?er ki?ilik envanterleri (örne?in, anksiyete, depresyon veya dürtüsellik ölçen araçlar) ile beklenen yönde korelasyon gösterip göstermedi?i de incelenmi?tir (Kriter Geçerli?i). Bu tür geçerlik kan?tlar?, BIS ve BAS skorlar?n?n teorik olarak öngörülen davran??sal ve duygusal e?ilimlerle tutarl? oldu?unu destekler.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in ölçtü?ü yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. ?i?man (2012) taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l??? genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Yüksek alfa katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ölçe?in zamana kar?? tutarl?l???n? belirlemek amac?yla, tipik olarak test-tekrar test güvenirli?i çal??malar? da yürütülür. Bu çal??malar, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar üretme yetene?ini ortaya koyar ve ölçe?in kararl?l???n? kan?tlar.

Faktör Analizi

Orijinal BIS/BAS ölçe?i, genellikle dört faktörlü bir yap?ya sahiptir: bir BIS faktörü ve üç BAS alt faktörü (Drive, Fun Seeking, Reward Responsiveness). Türkçe uyarlama çal??mas?nda, bu dört faktörlü yap?n?n Türk örneklemi üzerindeki uygunlu?u ara?t?r?lm??t?r.

Faktör analizinin sonuçlar?, Türk kültürü ba?lam?nda **Davran??sal ?nhibisyon Sistemi** ve **Davran??sal Aktivasyon Sistemi** kavramlar?n?n ayr??ma derecesini ve bu sistemlerin alt

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlar?n?n ne ?ekilde kümelendi?ini ortaya koyar. Ba?ar?l? bir faktör yap?s?, ölçe?in teorik temellerini psikometrik olarak destekler.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Bireylerin kendi kendilerine doldurabilece?i (Self-Report) tipte Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Language Available: Türkçe (Türkçe uyarlama mevcuttur).

Population Group: Yeti?kinler ve Ergenler. Uyarlama çal??malar? genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Age Group: Genellikle 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Türk kültüründeki genel popülasyonun ki?ilik ve motivasyonel e?ilimlerini ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r.

Test Methodology: Maddelerin, kat?l?mc?n?n kendini ne ölçüde tan?mlad???na göre puanland???, tipik olarak 4 veya 5 puanl? Likert tipi bir ölçek kullan?larak uygulan?r. (Orijinal ölçekte 4 puanl? Likert kullan?l?r: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 4=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Davran??sal ?nhibisyon, Davran??sal Aktivasyon, Carver ve White, Cezaya Duyarl?l?k, Ödüle Duyarl?l?k, Psikolojik Ölçek, RST, Psikometri, Simge ?i?man.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: simgesisman@gmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor (Uyarlama çal??mas? yazar? Simge ?i?man)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için orijinal yazarlara ve uyarlama çal??mas?n? yapan Simge ?i?man'a at?f yap?lmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m için izin al?nmas? zorunludur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ücret: Akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak yay?nlanan makale üzerinden orijinal kayna?a ula??m sa?lanmal?d?r.

Test Y?l?: Türkçe Uyarlama Çal??mas? Y?l?: 2012.

Kaynaklar

?i?man, S. (2012). Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Psikoloji Çal??malar? Dergisi, 32*(2), 1-22.

Orijinal ölçe?in PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: davranissal-inhibisyon-sistemidavranissal-aktivasyon-sistemi-olcegi-toad.pdf

?leti?im için: simgesisman@gmail.com

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

(Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.)

ARABPSYCHOLOGY.COM